Maa- ja metsätalousvaliokunta 2.3.2017

VNS 1/2016 vp

Nvm Taina Nikula/
ympäristöministeriö

Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta Kestävän kehityksen Suomi

Kestävän kehityksen tavoitteet (SDG) ovat universaaleja ja velvoittavat kaikkia. Niitä toteutetaan sekä kehittyvissä että kehittyneissä maissa. Suomi toteuttaa YK:n kestävän kehityksen agenda 2030-tavoitteita ja ohjelmaa Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksella sekä hallituksen Agenda2030-toimeenpanosuunnitelmalla. Hallituksen Agenda2030-toimeenpanosuunnitelma linjaa hallituksen lähestymistavan globaaliohjelman toimeenpanoon ja se valmistui ensimmäisten joukossa maailmassa.

Selonteko Agenda2030 toimeenpanosuunnitelmassa hallitus nostaa toimeenpanon kärjiksi kaksi painopistealuetta sekä kolme läpileikkaavaa politiikkaperiaatetta. Lisäksi toimeenpanosuunnitelmassa linjataan Agenda2030:n seuranta- ja arviointijärjestelmä. Painopisteet ovat: Hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi sekä Yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi. Ympäristöministeriön näkökulmasta toimeenpanosuunnitelman painopisteet ovat tärkeitä.

Agenda2030:n toteutuminen vaatii määrätietoista työtä niin globaalilla, kansallisella kuin paikallisellakin tasolla sekä yrityksissä, julkisella sektorilla ja kotitalouksissa. Useimpien tavoitteiden toteuttamiseen tarvitaan nykyistä vaikuttavampia toimia kaikilla tasoilla. Luultavasti monissa tapauksissa aiempia toimintatapoja täytyy myös korvata kokonaan uudenlaisella toiminnalla.

Agendan tavoitteiden toteuttamisen kannalta myös kansallisen toimintaohjelman painopisteiden edistäminen kansainvälisessä yhteistyössä sekä kehitysyhteistyössä on tärkeää.

<u>Painopiste Hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi</u>

Toimintaohjelman toimia Hiilineutraalin ja resurssiviisaan Suomen toteuttamiseksi ovat mm. energia- ja ilmastostrategian toimeenpano, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmistelu ja toimeenpano, kiertotalouden tiekartan toimeenpano, kestävien julkisten hankintojen vauhdittaminen valtionhallinnossa ja kunnissa sekä hiilineutraaliuden ja resurssiviisauden tukeminen.

Viime vuoden lopulla hyväksytyssä **energia- ja ilmastostrategiassa** linjataan toimista, joilla Suomi saavuttaa hallitusohjelmassa sekä EU:ssa sovitut energia- ja ilmastotavoitteet vuoteen 2030 ja on johdonmukaisesti matkalla kohti 2050 ilmastotavoitteita. Parhaillaan täsmennetään ja tarkennetaan taakanjakosektorin päästövähennystavoitteeseen pääsemiseksi tarvittavia lisätoimia ilmastolain mukaisessa keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa, jota on valmisteltu rinnakkain energia- ja ilmastostrategian kanssa ja joka on tarkoitus antaa valtioneuvoston selontekona eduskunnalle keväällä 2017. Suunnitelmassa tarkastellaan myös poikkileikkaavia teemoja, kuten kulutusta ja paikallisen ilmastotyön merkitystä sekä niihin liittyviä päästövähennystoimia.

Kiertotalouden edistämiseksi Sitran johdolla laadittu tiekartta on tiivistänyt yritysten, kaupunkien, kotitalouksien sekä hallinnon yhteistyötä erilaisissa piloteissa, jotka ovat käynnistymässä. Lisäksi EU:n komission tiedonanto kiertotaloudesta sisältää laajan toimintasuunnitelman sekä joukon tätä tukevia ehdotuksia säädösmuutoksista. Paketin toimeenpano on parhaillaan meneillään, ja siihen liittyy mm. jätedirektiivien tarkistus sekä

kiertotalousnäkökulman tuominen ekologiseen tuotesuunnitteluun. Lisäksi muutamissa tutkimus- ja kokeiluhankkeissa arvioidaan parhaillaan tarvittavia lisätoimia Suomessa.

Parhaillaan käynnistetään **kestävän kaupunkikehityksen ohjelman** valmistelua. Siinä on tarkoitus koota yhteen kansalliset prioriteetit kaupunkikehityksen periaatteista ja toimenpiteistä.

Kestävien hankintojen edistäminen edellyttää lisätoimia. Kestävien hankintojen edistämiseksi on käynnistetty projektiluonteisia hankkeita, mutta systemaattisuus puuttuu. Tällä hetkellä ongelmana julkisella sektorilla on strategisen johtamisen puute, halu välttää riskiä sekä osaamisen puute. Julkisia hankintoja on mahdollista käyttää strategisena työkaluna teknologisen kehityksen, kestävän kehityksen ja yhteiskunnallisten tavoitteiden edistämisessä. Julkisiin hankintoihin käytetään n 35 mrd. euroa vuosittain, joka on keskimäärin 16 % BKT:sta. Hallitusohjelman tavoitteena on suunnata 5 % innovatiivisille julkisille hankinnoille, joilla edistetään vaikuttavuutta ja mm. resurssiviisautta sekä hiilineutraaleja energiaratkaisuja.

Toimeenpanon keskeiset politiikkaperiaatteet

Hallituksen Agenda2030-suunnitelmassa kuvataan toimeenpanon painopisteet sekä seuranta- ja arviointijärjestelmä. Tavoitteena on myös luoda toimintamalleja ja politiikkaperiaatteita yli hallituskausien. Tämä on tärkeää kestävän kehityksen toimeenpanon parantamiseksi ja valtavirtaistamiseksi.

Kansallisen kestävän kehityksen toimikunnan yhteyteen perustetaan uusi **nuorten Agenda2030-ryhmä**, jossa nuoret jäsenet kirittävät hallituksen ja toimikunnan työtä Suomen kestävän kehityksen nuorisoagentteina. Agentit osallistuvat yhdessä toimikunnan kanssa kestävän kehityksen suunnitteluun, toimeenpanoon, seurantaan ja ideointiin. Nuorten Agenda2030-ryhmä on esimerkki yhteistyöstä, jonka toivotaan jatkuvan globaalin toimintaohjelman toteutusajanjakson loppuun vuoteen 2030 saakka.